

viti. Ali v kako visoki meri in kako hitro se to godi, to pa je le malokteri gospodinjki znano. Zato bodo gotovo skušnje, katere je neki dr. Dangele v Glasgowu na Škotskem v tem oziru napravil, dobro došle in v marsičem podnjljive.

Razne močno dišeče tvarine so bile dejane v vrče, katera vsaka je določena možino mleka v sebi imela, vendar tako, da se te tvarine niso mleka dotikale, da bi bilo moglo mleko duh iz njih izvleči in v se vzeti, pa pa tako, da se je mleko moglo izhlapljenje dišave navzeti.

Po preteku osmih ur se je mleko iz vrča odločilo skozi cevko, ki je bila na duri vrča navlašč za to vstavljena. Odtočeno mleko so potem gledé duha in okusa preskusili in sledeče podatke našli. Okusiti in ovahati se je dal v mleku:

1. Ogljeni dim — natanko, 2. Parafinovo olje — močno, 4. Čebulj — zelo močno, 5. Tobakov čud — zelo močno, 6. Amonijak — srednje, 7. Pižem — slabó, 8. Oženek ali hudičevo lajno — natanko, 9. Kreosot — slabó, 10. Stari sir — natanko, 11. Kloroform — srednje, 12. Gnjlje ribe — zelo močno in grdo, 13. Kafra — srednje, 14. Gnjljo kapusovo perje — natanko

Po 14 urah, ko se je mleko iz vrčev odpravilo in je odprto stalo, je prav natanko dobljen duh in okus še kazalo. Dr. Dangele misli, da je smetena po vsi svoji sestavi še bolj občutljiva od mleka. Tu gre posebno na to opozarjati, da se pri boleznih zdravju škodljivi in grdi duh sob in sosednjih prostorov kaj rad poprijema in da je v takih slučajih zelo potrebno mleko nezdravega smrada obvarovati. Mleko ne postane le neokusno, ampak, kar je dosti več, tudi zdravju in življenju nevarno, ker se po mleku tudi nalezljive bolezni lahko v druge hiše in rodovine širijo. Oj koliko se mora še v tem oziru preinačiti in prenarediti! Koliko je dan danas še gospodinj, ki bi na kaj takega porajtale in v katerih in kakih krajih se še pogosto mleko shranjuje in potem po hišah v mestu in na trgu razprodaja! J. M.

Kako jajca črstva ohraniti.

Jajca se pred vsem drugim do dobrega umijejo in vse nesnage očistijo, na kar se z vaselinom vtirajo, ki se pri kuhanju od jajčne lušine lahko loči. Kdor pa hoče prav varno postopati, naj jajca po nekaterih mesecih zopet vtira ali pa naj koj prvikrat tak vaselin vzame, kateremu se je 2—3 % soli cilne kisline prikuhalo. Tako pripravljena in hranjevana jajca se držijo črstva in diše kakor nova ležena. Vasein pa je rudninska maščoba, ki se dobiva iz zastankov ameriškega petroleja in je parafinu podobna. Vasein se odlikuje po posebni trpežnosti, je brez vse kisline, nik-

dar ne postane žaltavo in je popolnoma brez vsakega duha in okusa. Dobiva se v štacunah.

Travina zmes semenska za sadovnjake.

V sadovnjakih prospevajo posebno take trave, katere morejo senco prenašati. Sledeča semenska zmes se je po skušnjah dobro obnesla: Na 100 štirijaskih sežnjev se vzame 0.5 pasje trave ali glistnika (*Dactylis glomerata*), 0.25 travnega lesičjega repa (*Alopecurus*), 0.75. Laške paholke, 0.20 kumine, vsega vkup 1.70 kilo. Ta zmes je trpežna in prospeva posebno lepo v senci pod drevjem in ker vrže veliko pridelka se posebno prilega blizu hrama, ker se more že rano spomladi seči.

„P. L.“

Sejmovi. 12. sept. v Rušah; 14. sept.: v Ivniku, Rogatcu, pri sv. Jurju v sl. g., pri sv. Janžu blizu Slov. gradca; 15. sept.: v Ljutomeru, v Pleterjih.

Dopisi.

Od sv. Petra pri Radgoni. (Lani letos in, ako Bog da, tudi drugo leto.) 13. julija 1884 obhajal je č. o. Electus Hamler iz reda sv. Frančiška prvo sveto mešo. Poštenih kmečkih staršev sin, se je nekaj let učil na Mariborski gimnaziji, potem pa zapustil starše, in vse, kar mu je bilo ljubo in drago, ter stopil v red frančiškanov, in se podal v Inomost na Tirolsko, odkoder se je čez nekaj let spet vrnil v svoj rojstni kraj, kot novomešnik na veliko veselje svojih pridnih staršev. Minolo je leto in nekaj čez, spet so grmeli možnarji, spet je svirala godba, in spet se je mnogo ljudstva nateklo v farno cerkev sv. Petra, hoteč biti navzoči pri daritvi prve svete meše, katero so č. g. Jakob Kavčič, dne 23. avgusta v tukajšnji farni cerkvi, Bogu darovali. Cela slovesnost se je prav sijajno izvršila. Med godbo in donenjem zvonov, so se podali č. g. primicijant, spremljani od č. gg. duhovnikov, bogoslovcev in mnogih ovenčanih deklet iz farovža skozi lepo okinčane slavoloke v farno cerkev, kjer so svojo prvo sveto daritev darovali Gospodu nebes in zemlje. Med daritvijo sv. meše je bila pridiga, katero so imeli č. g. J. Kukovec, župnik pri sv. Andražu v Slov. gor. in so vernim poslušalcem, kojih je cerkev bila obilo natlačena, o imenitnosti, kakor tudi o težavah duhovskega stana kaj lepo govorili. Na večer je bila živahna veselica na primicijantovem domu, kjer je gospod ceremonijer v šaljivih besedah razne napitnice govoril. Sicer bi mi Peterčani, kar le tako mimogrede javljam, imeli letos dve primiciji, toda nemila smrt nam je jednega vzela, namreč gosp. bogoslovca Antona Satlera. Bodi mu zemljica lehka na Mariborskem mirodvoru! Tudi drugo leto

bodemo imeli primicijo, ako Bog da in sreča junaška, kakor sem to že prej omenil. takrat bode pa g. bogoslovec Ivan Pavlič obhajal svojo prvo sv. mešo. Jaz pa ob koncu tega dopisa v imenu vseh faranov, — in ti menda ne bodo zamerili, — zakličem vsem tem trem mladim gospodom: Na mnoga Vam leta!

Ivan Duh Preserski.

Globoko pri Brežicah. Pretečeno soboto bil je v tukajšnji „cesarjevič-Rudolfovej“ šoli očitni izpit, katerega se je občinski in šolski odbor, kakor tudi mnogo starišev udeležilo. Pri podružnici sv. Barbare so čast. g. župnik imeli šolsko sv. mešo. Pri skušnji so otroci v največjo zadovoljnost vseh navzočih izvrstno odgovarjali, ter pokazali, da so se v pretečenem šolskem letu veliko koristnega naučili. Večji fanti so gladko razlagali iz kmetijske stroke, na pr. o napravi gnojišč, komposta itd., najpotrebnejše iz organske kmetijske kemije n. pr. katere kmetijske rastline potrebujejo te ali une kemijske snovi za razvitek in rast itd. Med vsakovrstnimi izdelki „spisja“ bilo je nekaj izdelkov gospodarskega računstva. inventarij, zapisnikov in računov ob koncu leta. kar bo tistim, ki enkrat gospodarji postanejo v veliko korist. Krajni šolski svet javno in pristržno hvalo izreka čast. gosp. katehetu za znatno svoto denarja, ki so jo pridnim učencem darovali in pa gg. učiteljem za njihov žrtvovalen trud! Bog jim plati!

Iz Blance. (Hvale vredna sprememba.) Slovenec je zmirom hvaležna duša, rad hvali vse, kar je hvale vrednega. In nekatere spremembe pri našem okrajnem glavarstvu v Brežicah so zares hvale vredne. V novejšem času dobiva naš obč. urad iz Brežic vendar enkrat slov. ukaze, slov. odloke. Okr. glavarstvo začelo je tedaj tudi z obč. uradi poslovati v domačem jeziku. Kakor slišim iz Artič, St. Petra in tudi iz Sevnice, dopisuje okr. gl. dosihmal v lepi dobri slovenščini vsem ovim obč. uradom in strankam, katere so so tirjale, oziroma tirjajo. Sicer smo že prej to tirjali, naše prošnje pošiljali in ponavljali, pa žali Bog le zaman. Bil je skrajni čas. Prepričale so nas zadnje volitve v dežel. in držav. zbor, da je v našem okraji kmet posestnik večinoma značajan narodnjak, zaveden Slovenec. Ogromna večina držala se je strogo vodila našega: Svoji k svojim. Povsodi, očitno in ponosno že naš kmet naglašja: Slovenci smo in ostanemo. Čudno je pa, da ste v okraju dve občini drugega mišljenja ali bolje rečeno, da si dve občini take predstojnike volite, kateri 3 Nemci vlečejo. Gotovo pa je tudi čudno znamenje to, da je c. kr. glavar postal častni sosed ravno le teh dveh občin. Naj pa povemo tudi, da je sedaj ta gospod na odpustu in da se pri okr. glavarstvu uraduje in dopisuje slovenski, ker je iz Gradca mu po-

slani nadomestnik, sedajni uradni predstojnik dr. Wagner pravičnejši našim tirvatvam, našim željam.

Rodom Slovenec se g. glavar nikakor ni hotel ponižati do ravnopravnosti materinskega svojega jezika, naslednik Nemec mora mu napeljati pravo pot. Posluje se pa nam tudi vse drugače, kakor poprej. Prošnje in vloge rešujejo se v par dnevih, ni treba čakati, kakor poprej. Imamo tedaj le jedno željo: da bi te hvale vredne spremembe nam ostale stalne. Bili bi višji gosposki v Gradci za nje jako hvaležni.

Iz Šmarija pri Jelsah. (Kip ss. Cirila in Metoda.) Da bi imeli v naši farni cerkvi trajen spomenik tisočletnice Metodove, omislili smo si statvi naših slovenskih blagovestnikov. Ljudstvo navdušeno za sveta ta brata naša, darovalo je veselo potrebno svoto. Izdelal nam je kipa znani podobar J. B. Purger na Tirolskem. Visoka sta kipa 160 cm, ter stojita na jako primernem mestu v cerkvi vstric lece na zidu na evangelijski strani. Delo se mora imenovati v resnici umetlano. Vse: obraz, postava in ukusno barvana obleka, vse je upodobljeno v lesu tako naravno, da se ti zdita apostola živa pred teboj. — Na podnožji (postamentu) dali smo zapisati z zlatimi črkami besede ruskega kronista Nestorja: „In radostni bili so Slovenci slišeti veličja božja v svojem jeziku.“ — Na angeljsko nedeljo smo imeli lepo svečanost. Blagoslovili so nam kipa preč. gosp. kanonik Ivanc. Ljudstva je bilo na tisoče od blizu in daleč, ki je prišlo častit največja svoja svetnika in najpogumnejša zagovornika svojega svetega jezika in utemeljitelja narodne službe božje.

Od sv. Jurija na južni železnici (Cesarjevič-Rudolfovo sadjerejsko društvo za spodnji Štajer.) V glavnem zboru 10. dne maja t. l. je društvo sklenilo letošnjo jesen napraviti v Št. Jurji ob juž. žel. sadno razstavo, kakoršno je priredilo lanskega leta v Sevnici. Odbor je na podlagi tega sklepa začasno uložil prošnje za podporo v možno izvršitev omenjene razstave in sicer 13. dne junija t. l. na visoko c. kr. ministerstvo za poljedelstvo na Dunaji, na slavni centralni odbor c. kr. kmetijske družbe v Gradci in na slavni deželni odbor Štajerski. Z dopisom k odgovoru na našo prošnjo se nam od sl. c. kr. osrednjega odbora naznanja, da nam ne morejo dati nobene podpore za razstavne potrebščine; rešitvi na ostali prošnji pa nam do danes še niste došli, v kateri nam pa tudi ni dosti upanja staviti na uspešno pomoč, ker si ti gospodje navadno pojasnila ali sveta iščejo v zadevah denarnih in drugih podpor pri spomenitem centralnem odboru.

Ker torej za namenjeno sadno razstavo ne moremo pričakovati nobene podpore, je dru-

štveni odbor sklenil, da letos ne napravi navadne razstave, v katerej se lepo, izvrstno blago oziroma razstavljalci odlikujejo s premijami v denarjih, svetinjah, diplomah itd., ampak, da se skliče meseca oktobra izvanredni občni zbor; p. n. člani pa se naprosijo, da prinesó ali pošiljajo sadje, katero v njihovih krajih najbolj obrodi ali sploh lep dobiček donáša, katerega lastnik iz lastne skušnje dobro pozna in oceniti vé, da se navzočnim pokaže ter po dotičnih lastnostih in posebnih svojstvih oceniti more.

Na letošnjo sadno razstavo v Št. Jurji so se že mnogi društveniki sadjerejci veselili in se tudi na njo pripravljali tako okoli Hrastnika, Trbovelj, Kalobja. Nekateri so vsi vneti za razstavo, in so pripravljeni svoje ovočje pri občnem zboru razstaviti, če tudi ne bodo z denarjem, svetinjami itd. premirani; morda je več razstavljalcev teh misli? Če se društvu oglasijo, mu bo ljubo.

Št. Jurij ob juž. žel. 6. dne septembra 1885.
V. Jarc, tajnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar prišli so v Celovec 8. sept. ob 6. uri zjutraj; sprejela jih je navdušeno na tisoče broječa množica. Več civilnih dostojanstvenikov in deželni poveljnik bili so navzoči na kolodvoru; nadvojvoda Albreht z generaliteto, deželno plemstvo, duhovščina in državna oblastva čakali so Nj. veličanstvo pri deželnem dvorci. Deželni glavar in župan nagovorila sta cesarja na kolodvoru, na kar so prijazno odzdravili. Županu nasproti izrazili so Nj. veličanstvo cesar svojo radost, da hude uime, katere so zadele Koroško, niso oslabile delavnih močij prebivalstva. Med potem skozi bogato z zastavami okrašeno mesto do dvorca čuli so se povsodi navdušeni pozdravi. Ob 8. uri so se cesar udeležili v dvorni cerkvi sv. meše; tja in nazaj šli so peš; narod jih je navdušeno pozdravljal. Ob 2. uri prišli so cesar v razstavo, kjer jih je ves odbor ponižno pozdravil. Nj. veličanstvo cesar odlikovali so več razstavljalcev s svojim nagovorom. Na željo cesarjevo bila je razstava kakor navadno za občinstvo odprta. Cesar mudili so se skoro poltretjo uro v razstavi; podali so se v Rudolfske, katero so se ogledali ter na to vrnili se v deželni дворец. Ob 6. uri bil je dvorni obed za 44 oseb. Zvečer bila je pred deželnim dvorcem bakljada, katero je priredilo 1500 bakljašev; svirale so tri godbe; pevska društva pela so pred dvorcem narodno himno. Ko so se cesar prikazali pri oknu, pozdravljala jih je navdušena množica. — Njih veličanstvo presvitli cesar pridejo 12. sept. v Požego; Hrvati se pripravljajo povsod za slovesen sprejem; tudi se oglašajo mnogobrojne deputacije, katere ho-

čejo izraziti svojo udanost in zvestobo ljubljemu vladarju. — V slednjih dnevih vršile so se pod predsedništvom grofa Taaffeja konference, pri katerih so se določili predlogi, kateri se imajo predložiti državnemu zboru. — Državni zbor se otvori 22. septembra. — V preteklem tednu godili so se hudi prepiri med Nemci in Čehi v Kraljevem dvoru in Libericah; tudi v Langenbruku so nemški rogovileži napali česke prodajalce sočivja; sedaj že zopet prihajajo iz Českega poročila o novih izgredih, katere so povzročili tamošnji Nemci; napali so namreč dva Čeha in jednega turškega trgovca, ki so šli na trg v Friedland. — Hrvatska regnikolarna deputacija sešla se je minoli teden ter imela nekaj sej; v soboto pa je preložila zasedanje za nekaj časa, ker se večina članov udeleži sprejema svetlega cesarja v Požegi.

Vnanje države. Ruski car in carica sta prišla 7. sept. v Kodaň ter odpotovala na grad Fredensborg. — Na Nemškem še vedno iztirajo vse Poljake, kateri niso pruski državljani; nek poljski list poroča, da so začeli iztiravati tudi Francoze. Med pregnanci je baje 9000 židov. — Med Nemci in Španjolci je velik spor zaradi Karolinskih otokov, katere so Nemci zasedli. Pred palačo nemškega poslanika v Madridu bila je 5. sept. sovražna demonstracija ljudske množice, ki je pobila okna, nemško zastavo z droga potegnila in raztrgala ter zahtevala, da se Nemčiji vojska napove; ljudstvo je klicalo: Smrt Nemcem! Živela Španjska! V ministerskem svetu pod predsedstvom kralja, izjavil je ministerski predsednik, da morajo Nemci zapustiti Karolinske otoke ter jih zasedi Španjci. Če bi Nemci tega storiti ne hoteli, naj se do Nemčije izda „ultimatum“. — Kolera na Španjskem pojema; 7. t. m. je umrlo še 598 ljudi.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje Slovencev v zlato Prago in slavní Velegrad.

Vsi Slovenci, ki smo se podali na pot, imeli smo srčne in goreče želje, vendar enkrat videti imenitno mesto, zlato Prago in slavní Velegrad. Bili smo pa Slovenci zbrani iz vse širne naše Slovenije. Bilo nas je čez sto, od vseh slovenskih pokrajin. Od Soče, Drave in Save, z Koroške in iz zelene Štajerske; od Savinje, Dravine in Mure. Bili smo Slovenci vsakega stana; poslanci, pisatelji, duhovniki, učitelji, trgovci, obrtniki tudi kmetje, kakor Držecnik iz Ribnice, dva iz Ruš, trije od sv. Ane na Kremlbergu. Izmed duhovnikov je bil med nami tudi g. Šimon Gregorčič, najslavniši zdaj živeči slovenski pesnik, kar nas je posebno veselilo. Na potu so se nam pridružili tudi